

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **C. L.,** zast. Mgr. Petrem Fouskem, advokátem, se sídlem Masarykovo nám. 83, Bělá pod Bezdězem, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy,** se sídlem Křižíkova 12, Praha 8, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2012, č. j. 2 A 44/2012 - 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Petru Fouskovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 2400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 14. 6. 2012, č. j. KRPA-76209/ČJ-2012-000022, byl žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), zajištěn za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění žalobce byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody. Důvodem pro zajištění žalobce bylo nebezpečí, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

Žalovaná uvedla, že žalobce se dne 13. 6. 2012 dostavil na oddělení pobytové agendy v Praze se žádostí o vydání cestovního průkazu totožnosti. Bylo zjištěno, že žalobci bylo v roce 2005 uloženo správní vyhoštění, poté pobýval na území České republiky na základě probíhajícího řízení o mezinárodní ochraně, jež bylo ukončeno v roce 2009 odmítnutím kasační stížnosti, a od té doby pobývá na území České republiky, neboť nebyl schopen obstarat si cestovní doklad nutný k vycestování. Žalobce byl zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, z důvodu obavy z nelegálního pobytu na území České republiky.

Podle žalované bylo zjištěno, že žalobci bylo dne 29. 10. 2001 rozhodnutím Policie České republiky č. j. PSP-1-1243/OCP-C-2001, uloženo správní vyhoštění na 3 roky a stanovena doba vycestování do 29. 11. 2001. Žalobce však z České republiky nevycestoval a dne 12. 5. 2004 mu byl trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 6, sp. zn. 1 T 98/2004, uložen trest vyhoštění na dobu 4 let se lhůtou pro vycestování do 14 dnů od nabytí právní moci výše uvedeného trestního příkazu. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 3. 6. 2004, žalobce opět nevycestoval a proto byl dne 19. 7. 2004 rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6, sp. zn. 1 T 180/2004, odsouzen k trestu vyhoštění na dobu neurčitou a zařazen do evidence nežádoucích osob od 11. 2. 2005 do 31. 12. 2099. Lhůta k obstarání záležitostí k vycestování mu byla stanovena do 25. 7. 2004. Žalobce opět nevycestoval a dne 15. 9. 2004 byl odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6, sp. zn. 1 T 212/2004, k trestu odnětí svobody v délce tří měsíců nepodmíněně. Následně byl účastníkem řízení o udělení mezinárodní ochrany, jež bylo skončeno usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2009, č. j. 2 Azs 8/2009 - 44, jímž byla kasační stížnost žalobce odmítnuta pro nepřijatelnost. Poté žalobce nerespektoval vydané azylové vízum s platností do 23. 5. 2009, a proto byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 18. 6. 2009, sp. zn. 3 T 29/2009, odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců nepodmíněně. Žalobce poté kontaktoval Mezinárodní organizaci pro migraci za účelem pomoci při vydání cestovního dokladu. Žalobci byl dne 25. 1. 2012 vydán průkaz totožnosti platný od 25. 1. 2012 do 23. 4. 2012 k vyřízení si cestovního dokladu na zastupitelském úřadu Angoly ve Spolkové republice Německo. Další výjezdní příkaz měl žalobce platný od 28. 5. 2012 do 12. 6. 2012, avšak doklady potřebné pro vycestování si u zastupitelského úřadu Angoly ve Spolkové republice Německo nevyřídil; tento orgán nereagoval na pokusy o komunikaci, takže Mezinárodní organizace pro migraci ukončila svou pomoc žalobci s vystavením cestovního dokladu.

V protokolu o vyjádření účastníka správního řízení žalobce uvedl, že z České republiky nevycestoval, neboť neměl cestovní doklad a peníze na vycestování, čímž prokazatelně mařil výkon soudního vyhoštění. Podle žalované žalobce nerealizoval v minulosti uložená správní a soudní vyhoštění, dále nesplnil povinnost prokázat úhradu nákladů zdravotní péče. Žalovaná konstatovala opakované porušování právních předpisů ze strany žalobce, jejichž důkazem jsou uložená správní a soudní vyhoštění z území České republiky, která žalobce nerespektoval. Jeho předchozí chování neskýtá záruku, že bude plnit povinnosti uložené správním orgánem.

Proto žalovaná stěžovatele zajistila podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, přičemž dospěla k závěru, že mírnější donucovací opatření by nebyla účinná a že nelze použít ani uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b zákona o

pobytu cizinců, neboť hrozí skrývání žalobce. Tento závěr je odůvodněn opakovaným porušováním zákona o pobytu cizinců a mařením výkonu správního rozhodnutí, soudních rozhodnutí, kdy žalobce nikdy území České republiky neopustil. V protokolu ze dne 14. 6. 2012 navíc žalobce uvedl, že nemá žádné peníze ani trvalý pobyt a bydlí různě u známých. Uložení zvláštních opatření za účelem vycestování by pak podle žalované bylo neúčelné. Doba trvání zajištění byla stanovena na 90 dní s ohledem na předpokládanou složitost přípravy výkonu správního vyhoštění, neboť je třeba zajistit náhradní cestovní doklad nezbytný pro realizaci vyhoštění. Žalobce disponuje pouze neplatným cestovním dokladem, čímž porušil povinnost podle § 103 písm. n) zákona o pobytu cizinců. Prostřednictvím dožádaného orgánu Angoly bude třeba ověřit údaje o osobě žalobce. Podle žalované je obvyklá doba vystavení náhradního cestovního dokladu shodná se stanovenou dobou zajištění a existuje reálný předpoklad, že se jeho vyhoštění z území států Evropské unie podaří realizovat ve stanovené době trvání zajištění. V případě žalobce neexistuje překážka trvalejší povahy, jež by mu bránila ve vyhoštění. Zajištění žalobce bylo rovněž shledáno přiměřeným s ohledem na jeho dlouhodobé porušování právních předpisů České republiky.

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2012, č. j. 2 A 44/2012 - 19, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí žalované jako nedůvodná zamítnuta. Soud obsáhle shrnul skutkový děj a uvedl, že rozhodnutí žalované je v souladu s veřejným zájmem. Žalovaná dostatečně zjistila skutkový stav věci, opatřila si potřebné podklady včetně rozsudků Obvodního soudu pro Prahu 6 a Obvodního soudu pro Prahu 8. Žalobce byl náležitě vyslechnut, žalovaná si vyžádala i závazné stanovisko Ministerstva vnitra k jeho vycestování. Soud se neztotožnil s tvrzením, že se žalobce dostavil na policii již dne 12. 6. 2012, tedy v poslední den platnosti výjezdního příkazu, čímž projevil snahu o spolupráci se žalovanou. Ze správního spisu i z výpovědi žalobce naopak vyplývá, že se na oddělení pobytové agendy dostavil až dne 13. 6. 2012. Soud dále uvedl, že pokud byl žalobci příkaz k vycestování vystaven již dne 25. 1. 2012, měl dostatek času k obstarání cestovního dokladu od zastupitelského úřadu Angoly ve Spolkové republice Německo. Žalobce však za celou dobu s tímto zastupitelským úřadem nevešel ve styk, pouze se obrátil na Mezinárodní organizaci pro migraci, ta mu však dne 12. 6. 2012 měla sdělit, že její pokusy o vydání cestovního dokladu byly neúspěšné. Podmínky pro aplikaci § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců byly v daném případě splněny tím, že žalobce nerealizoval opakovaná správní ani soudní vyhoštění. Pokud se týká řízení o mezinárodní ochraně, druhé řízení o žádosti skončilo v roce 2009 s lhůtou pro vycestování z území České republiky, které žalobce nerealizoval. Soud odmítl tvrzení žalobce, že žalovaná dostatečně nezvážila aplikaci § 123b zákona o pobytu cizinců.

Soud uvedl, že v době rozhodování žalované žalobce uvedl, že nemá trvalý pobyt a bydlí různě u známých. K možné překážce vyhoštění z důvodu probíhajícího řízení o mezinárodní ochraně soud uvedl, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany celkem dvakrát, přičemž i druhé řízení v roce 2009 skončilo pro žalobce neúspěšně. Během nynějšího řízení žalobce neuvedl, že by podal novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, uvedl toliko první dvě žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaná se podle soudu řádně zabývala případným splněním podmínek pro uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců, avšak dospěla k závěru, že by takový postup nebyl s ohledem na okolnosti případu účelný.

Podle soudu nebylo napadené rozhodnutí nepřiměřené ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Soud zopakoval, že žalobce se dopustil opakovaného nerespektování vyhoštění z České republiky uloženého mu jednak správním orgánem, jednak soudy. S ohledem na předchozí jednání žalobce bylo přitom možné důvodně předpokládat, že žalobce může i v budoucnu bránit svému vyhoštění z České republiky. Rozhodnutí žalované bylo podle soudu přesvědčivě odůvodněno a žalovaná se dostatečně vypořádala s odůvodněním svého rozhodnutí, zejména s ohledem na nebezpečí, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a současně řádně zdůvodnila, z jakého důvodu nelze použít zvláštní opatření ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců.

Žalovaná byla podle soudu povinna zabývat se toliko takovými překážkami správního vyhoštění, které jí v době rozhodování byly známy nebo vyšly v řízení najevo. Soud poukázal na to, že žalobce nebyl během správního řízení schopen oznámit adresu svého pobytu, a současně bylo prokázáno, že nemá dostatek prostředků nejméně ve výši prokazatelných nákladů spojených se správním vyhoštěním. Námitky proti nemožnosti realizace správního vyhoštění uplatnil žalobce až v žalobě, ač tak mohl učinit již dříve. Soud konstatoval, že uvedení pobytu žalobce na adrese P. 129A, P. 5, které se objevuje až v žalobě, je pouze účelovým tvrzením ve snaze vyhnout se zajištění za účelem vyhoštění, neboť během správního řízení žalobce uváděl skutečnosti opačné. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) uplatnil důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Podle stěžovatele soud zcela pominul, že se stěžovatel snažil situaci řešit, avšak nebyla mu schopna pomoci ani Mezinárodní organizace pro migraci. Vycestování bez cestovního dokladu nebylo realizovatelné, a proto se stěžovatel dostavil řešit svou situaci na policii. Tím se však soud nezabýval, zopakoval pouze předchozí opakované nelegální pobyty žalobce a související maření výkonu předchozích rozhodnutí. Soud byl přitom povinen hodnotit jeho námitky o nemožnosti vycestování spojené s listinným důkazem ve vztahu k naplnění podmínek zajištění. Soud však tuto podmínky toliko zrekapituloval, aniž by byly zřejmé jeho úvahy. Podle soudu měl stěžovatel s cestovním dokladem totožnosti a výjezdním příkazem dost času navštívit zastupitelský úřad Angoly ve Spolkové republice Německo, ačkoliv vůbec nebylo legální, aby vstupoval na území tohoto státu nebo jiných států Schengenu. Žalobce se pak měl v rámci splnění povinností uložených českými úřady dopustit dalšího porušování zákona. Není ani zřejmé, jak soud zhodnotil tvrzení a důkazy, že se ani specializované organizaci nepodařilo pomoci stěžovateli s vycestováním.

Podle stěžovatele je ale pro naplnění důvodů zajištění za účelem vyhoštění velmi podstatné, zda lze vyhoštění realizovat. Skutečnost, že stěžovatel nemůže vycestovat, ačkoliv se snažil o získání dokladu ve spolupráci s Mezinárodní organizací pro migraci a nedisponoval k tomu potřebnými doklady, by neměla vést ke zbavení osobní svobody.

Stěžovatel poukázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 8. 2011, č. j. 3 A 168/2011 - 19, kde soud mj. uvedl, že druhý důvod nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí spatřil v absenci úvahy o tom, zda správní vyhoštění bude vůbec

realizovatelné. V jeho případě přitom nebyla realizovatelnost vyhoštění vůbec zkoumána; o tom svědčí i skutečnost, že dosud vyhoštěn nebyl. Zajištění stěžovatele tedy zjevně neplnilo stanovený účel - realizace správního vyhoštění, neboť vycestování stěžovatele nebylo možné ani podle Mezinárodní organizace pro migraci. Jednalo se tedy o nezákonné zbavení svobody v rozporu s čl. 5 odst. 1 Úmluvy. Účelem § 124 zákona o pobytu cizinců však podle stěžovatele nemá být sankcionování osob, které fakticky, např. pro technické překážky, nemohou vycestovat. Stěžovatel přitom udělal pro své vycestování vše, žalovaná mu mohla a měla pomoci, avšak neměla ho za tím účelem zajistit. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2012, č. j. 2 A 44/2012 - 19, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s rozhodnutím Městského soudu v Praze. Podle žalované existuje reálný předpoklad vyhoštění stěžovatele, neboť z obsahu spisového materiálu nebyla shledána překážka trvalejší povahy, jež by bránila ve vyhoštění. Tuto úvahu žalovaná ve svém rozhodnutí řádně odůvodnila. Žalovaná navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by podle § 109 odst. 4 s. ř. s. musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s názorem žalovaného i městského soudu, podle něhož byly v dané věci dány důvody pro zajištění stěžovatele podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, a nikoliv pro použití zvláštního opatření podle § 123b téhož zákona. Stěžovateli bylo uloženo první správní vyhoštění na dobu tří let již v roce 2001. Soudní vyhoštění na čtyři roky mu bylo uloženo v roce 2004, přičemž však stěžovatel nerealizoval žádné z těchto vyhoštění, a proto mu byl v roce 2004 soudem uložen ještě trest vyhoštění na dobu neurčitou. Následovaly další sankce včetně nepodmíněného trestu odnětí svobody. V mezidobí se stěžovatel pokoušel oddálit realizaci uložených vyhoštění mj. žádostmi o udělení mezinárodní ochrany. V bezprostředním období před zajištěním měl stěžovatel od 25. 1. 2012 vydaný cestovní průkaz totožnosti, platný od 25. 1. 2012 do 23. 4. 2012 za účelem vyřízení si cestovního dokladu na zastupitelském úřadu Angoly ve Spolkové republice Německo; stěžovatel si však cestovní doklad nevyřídil. Poslední výjezdní příkaz měl stěžovatel platný od 28. 5. 2012 do 12. 6. 2012 a ani v tomto období se mu nepodařilo cestovní doklad obstarat. Podle názoru Nejvyššího správního soudu měl stěžovatel pro zajištění cestovního dokladu potřebného k vycestování do domovské země učinit více než toliko kontaktovat Mezinárodní organizaci pro migraci a vyčkávat, zda se této organizaci podaří cestovní doklad zajistit. Zejména pak v situaci, kdy mohl stěžovatel legálně navštívit zastupitelský úřad Angoly ve Spolkové republice Německo, neměl podle názoru Nejvyššího správního soudu spoléhat toliko na pomoc Mezinárodní organizace pro migraci, nýbrž se měl pokusit zajistit cestovní doklad sám; výjezdní příkazy za tímto účelem mu byly vydávány.

Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.* V souzené věci nebyla uložená správní či soudní vyhoštění stěžovatele, a to včetně vyhoštění na dobu neurčitou, opakovaně úspěšná. Proto měla žalovaná důvodné obavy, že by tento stav mohl pokračovat i poté, co se stěžovateli podaří zajistit cestovní doklad potřebný k vycestování z České republiky. Žalovaná se přitom v rozhodnutí zabývala tím, zda v případě stěžovatele nelze použít mírnější donucovací prostředky v podobě zvláštních opatření, dospěla však i podle názoru Nejvyššího správního soudu ke správnému závěru, že v daném případě vzhledem ke všem okolnostem případu je zapotřebí přistoupit k zajištění stěžovatele.

Nejvyšší správní soud podotýká, že ze znění § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vyplývá, že policie je oprávněna zajistit cizince již po doručení oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění, tedy např. ještě v době před prvním uložením správního vyhoštění. V souzené věci pak není sporu o tom, že se stěžovatel v minulosti odmítl podrobit opakovaně uloženému správnímu či soudnímu vyhoštění. Tím spíše tedy byla dána důvodná obava, že by vyhoštění stěžovatele z České republiky nemuselo být realizováno ani nyní, navíc v situaci, kdy stěžovatel ve správním řízení uváděl, že je bez trvalého bydliště i bez finančních prostředků. Na této skutečnosti nic nemění ani fakt, že stěžovatel již potřetí požádal o udělení mezinárodní ochrany a řízení o této žádosti bylo zastaveno, žaloba proti tomuto rozhodnutí zamítnuta a v současné době je vedeno řízení o kasační stížnosti, jež dosud nebylo skončeno. Tato skutečnost sama o sobě nemůže být překážkou zajištění cizince, pokud jsou splněny zákonné podmínky pro toto zajištění. Podle Nejvyššího správního soudu nebyla v době rozhodování žalované pro zajištění stěžovatele relevantní ani skutečnost, že se pro něj v minulém období nepodařilo zajistit cestovní doklady. Stěžejní bylo, že v den, kdy se stěžovatel dostavil na oddělení pobytové agendy Policie České republiky, tedy dne 13. 6. 2012, pobýval na území České republiky nelegálně z titulu soudního vyhoštění - a ostatně i proto, že měl povinnost opustit Českou republiku do 30 dnů od právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2009, č. j. 2 Azs 8/2009 - 58, o odmítnutí jeho kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany. Podle názoru Nejvyššího správního soudu s ohledem na dřívější chování stěžovatele, spočívající v porušování právních předpisů, nelegálním pobytu, nerespektování správního i soudního vyhoštění, bylo jeho zajištění v daném případě adekvátním a efektivním prostředkem k realizaci uloženého soudního vyhoštění. S těmito závěry se žalovaná i městský soud ve svých rozhodnutích přesvědčivě vypořádaly.

Nejvyšší správní soud tedy věc uzavírá tak, žalovaná ani městský soud nepochybily, pokud shledaly, že byly naplněny podmínky pro zajištění stěžovatele v souladu s § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. V souzené věci totiž stěžovatel opakovaně unikl realizaci správního, resp. soudního vyhoštění, a byla zde dána důvodná obava z toho, že by se tomu mohlo stát i v budoucnu. V takovém případě byly naplněny podmínky pro zajištění stěžovatele, a to i v situaci, že se stěžovatel stal opětovným žadatelem o udělení mezinárodní ochrany. Postup žalované ani soudu nelze označit za formalistický, naopak

žalovaná i soud se zabývaly tím, zda nelze v případě stěžovatele použít mírnějších donucovacích prostředků. Dospěly však k závěru, že s ohledem na předchozí protiprávní chování stěžovatele lze konstatovat, že uložení zvláštního opatření za účelem vycestování by bylo nedostatečné pro naplnění cíle řízení.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně
v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalované v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení před soudem ustanoven soudem zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Výše odměny advokáta byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, a to za jeden úkon právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 2100 Kč a 1 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu